

Met Dudok de wereld in!

Van Dudoks stadslandschappen tot virtuele tijdmaschine

BELEIDSPLAN 2021-2024

1 september 2020

Met Dudok de wereld in!

Van Dudoks stadslandschappen tot Hilversums virtuele tijdmaschine

BELEIDSPLAN 2021-2024

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Over het Dudok Architectuur Centrum	5
3. Strategische thema's 2021-2024	8
4. Ambities 2021-2024	11
5. Organisatie	15
6. Financiën	16
Bijlage. Activiteiten van het Dudok Architectuur Centrum	17

1. Voorwoord

In Hilversum is Willem Marinus Dudok niet zomaar een architect: hij is een icoon, een 'brand' en heeft door zijn overal aanwezige bijzondere architectuur en stedenbouw een duidelijk stempel op het stadsbeeld gezet. Na ruim 100 jaar blijken Dudoks inzichten en gebouwen nog altijd inspirerend voor de hedendaagse ontwerppraktijk in binnen- en buitenland. In het verspreiden van dat inzicht en het verbinden van die cultuurhistorische kennis aan de opgaven van architectuur en stedenbouw van vandaag ligt de kracht van het Dudok Architectuur Centrum.

De afgelopen beleidsperiode stond in het teken van de opbouw van het Dudok Architectuur Centrum (DAC), sinds 2015 als zelfstandige organisatie. Sinds de komst van een directeur in 2018 zijn veel nieuwe activiteiten gestart en is de professionalisering van de organisatie doorgevoerd. In grote lijnen zal worden verder gegaan op de voortvarend ingeslagen weg met een breed gevarieerd programma op basis van de missie-begrippen: Dudok Doen, Dudok Debat en Dudok Data.

Met de komst van een nieuwe directeur per 1 januari 2020 is de inrichting van het DAC als fysiek en digitaal kenniscentrum op de agenda gezet. Het brede palet van digitale media wordt ingezet om nieuw licht op bestaande concepten te werpen, terwijl in de programmering hedendaagse uitdagingen als de anderhalve meter samenleving, klimaatverandering en energietransitie, Hilversum als Mediastad, Hilversum binnen de MRA met een grote urgentie voor meer en anderssoortige woningen een grote rol spelen.

De kern van alle activiteiten van het DAC draait om de *kwaliteit van de leefomgeving*. Deze is alom tegenwoordig in het werk van Dudok en speelt de hoofdrol in de omgevingsvisie voor het Hilversumse stadslandschap: als tuinstad, als stad omgeven door natuur, als vestigings- en woongebied en economische bron.

Met die kwaliteit van de leefomgeving in gedachten beschrijft hoofdstuk 3 de strategische thema's van het DAC voor de komende jaren:

Veranderend stadslandschap is het thema waaronder Hilversum bestudeerd wordt als 'begrensde 'tuinstad' in het groen, met waardevol twintigste-eeuws ruimtelijk erfgoed, inclusief herbestemmingsvraagstukken, waar oplossingen voor de woningbouwopgave (binnen de MRA), én een veranderde woonbehoefte gevonden moeten worden en het dilemma 'tuinstad' op gespannen voet lijkt te staan met hoogbouw en natuurbescherming, bovendien de aanstaande omgevingswet weliswaar kansen voor burgerparticipatie belooft, maar nog veel onzekerheid over de werkwijze met zich meebrengt: een uitdaging! Dit thema staat in het teken van 'Dudok Doen'.

Onder het thema **Grensverleggende architectuur** wordt juist buiten de grenzen van Hilversum gezocht hoe export van de producten 'Dudok' als architect en stedenbouwkundige invloed hadden en hebben in binnen- en buitenland en tot welke consequenties dat leidde op de gebouwde omgeving. Dit thema verdient aandacht omdat Dudoks buitenlandse relaties (ontwerpen, opdrachten en prijzen, o.a. in Engeland, de Verenigde Staten, Turkije en India) en zijn invloed in het buitenland in onderzoek en betekenis nog onderbelicht zijn. Het thema is daarnaast voor Hilversum relevant om nieuwe groepen inwoners te betrekken met een andere dan Nederlandse achtergrond. Het thema sluit aan bij de missie: Dudok Data, Dudok Debat en Dudok Doen.

Het thema **Vernieuwende media** doet een beroep op de creatieve verbeeldingskracht om het verleden met het heden en de toekomst te verbinden. Omdat de verkenning van de gebouwde én van nooit uitgevoerde ontwerpen met nieuwe media tot nieuwe, onverwachte perspectieven op stad en erfgoed kan leiden en experimenten met virtuele reconstructie de beleving, waardering en herontwikkeling ervan kan inspireren. Een breder (jonger) publieksbereik (Dudok Doen en Dudok

Debat) staat het DAC hiermee voor ogen en een overtuigende 'tool' in de vorm van een virtuele tijdmachine voor een architectuurcentrum in een zich ontwikkelende mediastad.

De ambities van het DAC voor de komende jaren rond deze thema's worden in hoofdstuk 4 beschreven als concrete acties waarmee het DAC zich nóg beter op de kaart wil zetten.

Dit beleidsplan is geschreven in een periode dat veel tot stilstand kwam door de Coronacrisis, terwijl nog steeds onzeker is hoelang de beperkende maatregelen zullen duren. Het is ook een periode die tot introspectie, nieuwe inzichten en plannen leidt. Opgesloten in hun huizen dromen mensen van naar buiten gaan, de natuur, werelden verkennen, nieuwe vormen van leven en beleven. Geen wonder dat op dit moment de architectuurwandelingen zo populair zijn! Nu de stadsgesprekken, debatten en symposia tot nader order worden uitgesteld, vinden veel activiteiten ook digitaal plaats.

Het DAC bouwt daarom in de komende jaren bovengenoemde virtuele tijdmachine waarmee Hilversum door de tijd heen bestudeerd kan worden en waarin nieuwe plannen voor de stad getoetst kunnen worden in hun virtuele omgeving. Deze tijdmachine voert langs de veranderende stadslandschappen van Hilversum, via nooit gebouwde en afgebroken bouwwerken naar plekken in de wereld die verbonden zijn met de architectuur en stedenbouw van Hilversum. Met Dudok de wereld in!

Augustus 2020

Irmgard van Koningsbruggen

Voorzitter Bestuur

Stichting Dudok Architectuur Centrum

Patricia Alkhoven

Directeur

Dudok Architectuur Centrum

2. Over het Dudok Architectuur Centrum

De missie van het Dudok Architectuur Centrum

De missie van het Dudok Architectuur Centrum (DAC) is het vergroten van de publieke belangstelling en waardering voor architectuur, ruimtelijk erfgoed en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in Hilversum en voor de maatschappelijke en culturele betekenis daarvan. Dudok fungeert hierbij als inspiratiebron; zijn benadering van architectuur en stad blijkt nog steeds relevant en zet actuele vraagstukken in historisch perspectief. De Dudok thema's staan niet alleen op de agenda van ontwerpers en beleidsmakers, maar van iedereen die betrokken is bij het belang en de totstandkoming van een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving.

Vanuit de statutaire missie stelt het DAC zich ten doel om:

1. Bij een breed publiek de aandacht te vestigen op het belang en de betekenis van architectuur en stedenbouw van architect Dudok en ander ruimtelijk erfgoed in Hilversum, evenals draagvlak te creëren voor en nieuwe ideeën te stimuleren met betrekking tot het behoud en de ontwikkeling van het erfgoed en ruimtelijke kwaliteit.
2. Hilversum regionaal, landelijk en internationaal bekendheid te geven als stad van cultureel ruimtelijk erfgoed (monumenten en stedenbouw) en architectuur, zowel bij een breed publiek als bij het vakpubliek.
3. Het maatschappelijk draagvlak voor ruimtelijke en architectonische kwaliteit te vergroten, de (creatieve) betrokkenheid bij de ontwikkelingen in de stad te stimuleren en de omgang met ruimtelijke cultureel erfgoed te zien in het licht van cultuur maken, dit alles met het oogmerk voort te bouwen op de betekenis van Dudoks gedachtengoed voor heden en toekomst.
4. Een onafhankelijk podium en platform te bieden voor (inter)nationale en lokale ontwikkelingen op het gebied van architectuur, stedenbouw en ruimtelijk cultureel erfgoed.
5. Via gezamenlijke innovatieve projecten aansluiting zoeken bij de creatieve en digitale sector met het doel de onderzoeks- en kennisbasis van Hilversum als creatieve en mediastad te versterken.

Positionering

Het Dudok Architectuur Centrum (DAC) is sinds 2015 actief als kenniscentrum op het gebied van ruimtelijk erfgoed, architectuur, landschap en stadsontwikkeling en heeft zich sindsdien een heldere positie in het Hilversumse cultuuraanbod verworven. Het Dudok Architectuur Centrum onderscheidt zich van andere architectuurcentra in Nederland door de verbinding met de erfenis van architect Willem Marinus Dudok en het Raadhuis in Hilversum.

Binnen de Gemeente Hilversum is het Dudok Architectuur Centrum een cultureel erfgoed instelling die deel uitmaakt van het Cultuurnetwerk. Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, Museum Hilversum, het Streekarchief Gooi en Vecht, de Hilversumse Bibliotheek, de Historische Vereniging Albertus Perk en de stichting Hilversum Pas Op! en Steengoedgooi.nl vormen belangrijke partijen in dit dynamische culturele landschap.

Samenwerking binnen de *regio Gooi en Vecht* op gebied van cultureel erfgoed en natuur is van oudsher vanzelfsprekend: Het DAC is via het regionaal cultureel netwerk, maar ook rechtstreeks o.a. betrokken bij CERT, de Mondriaanwerkgroep, het Erfgoedfestival, de Archeologische Werkgemeenschap Nederland, Goois Natuur Reservaat en de Stichting Geopark Heuvelrug, Gooi en Vecht. Via het regionale educatieve netwerk is samen met Stichting Omgevingseducatie Gooi, Vecht- en Eemstreek een pilot voor scholen ontwikkeld over Dudok en de leefomgeving.

Nationaal werkt het DAC o.a. samen met Het Nieuwe Instituut, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de Stichting Lokale Architectuur Initiatieven.

Vertrekkende vanuit het gedachtegoed van Dudok verzorgt het architectuurcentrum *rondleidingen* door het Raadhuis, langs schoolgebouwen en in woonwijken, alle ontwerpen van Dudok. Daarnaast verzorgt het DAC excursies langs architectuur die Hilversum uniek maakt zoals de omroepgeschiedenis en het Nieuwe Bouwen van Gooiland en Zonnestraal.

Het DAC wil met zijn activiteiten het Raadhuis als 'huis van de stad' propageren, ook door de programmering van exposities van hedendaagse fotografen en kunstenaars in 'de raadhuisgang'. In *stadsgesprekken* worden debatten gevoerd met een brede groep van belangstellenden, betrokkenen en deskundigen over actuele onderwerpen.

In grote *publieksmanifestaties* zoals de Dag van de Architectuur en Open Monumentendag brengt het DAC de waarden en betekenis van recente architectuur en stedenbouw en van monumentaal cultureel erfgoed onder de aandacht van een brede groep belangstellenden.

Het DAC ontwikkelt *programma's op maat* die bijdragen aan de kennis en profilering van Hilversum als architectuur- en omroepstad, maar ook reflecteren op de positie van Hilversum in de regio Gooi en Vechtstreek en de Metropoolregio Amsterdam.

Verder ontwikkelt het DAC samen met basisscholen *educatieve programma's*, met name in relatie tot het Raadhuis (*Duidelijk Dudok!*)

Naast de vaste tentoonstelling over *Leven en werk van Dudok* worden er tenminste twee *tijdelijke tentoonstellingen* per jaar gemaakt die nieuw licht werpen op aspecten in het werk van Dudok of andere voor Hilversum en regio relevante architecten.

Het DAC geeft jaarlijks minimaal een *publicatie* uit met nieuwe inzichten op Dudok of over andere relevante onderwerpen op het gebied van stedenbouw, architectuur en erfgoed.

Programmaprofiel

De programmaonderdelen zijn hieronder weergegeven op de verschillende schaalniveaus: Lokaal, Regionaal, Nationaal, Internationaal

Lokaal – architectuur(geschiedenis), landschap, erfgoed, stadsontwikkeling, educatie

- Rondleidingen door het Raadhuis (regulier en op maat, in verschillende talen)
- Dag van de Architectuur (excursies, lezingen, tentoonstelling)
- Open Monumentendag (excursies, symposium, speciale folder)
- Stadswandelingen (Hilversumse highlights)
- Stadsgesprekken (kennisuitwisseling en visievorming)
- Educatieve programma's voor scholieren

Wederkerigheid:

- rondleidingen voor nieuwe bewoners Hilversum; rondleidingen voor medewerkers raadhuis
- Programmeren kunstenaarstentoonstellingen in Raadhuisgang, Het Raadhuis als 'huis' van de stad
- Medewerking aan Dudok Festival (leveren gidsen)
- Content voor de website van Hilversum City Marketing
- Kennispartner gemeente(n) bij diverse (regionale) kennistafels/overleggen en gemeentelijke bijeenkomsten (o.a. Omgevingsvisie en Erfgoedgesprekken)
- Partner culturele Uitmarkt, waarbij we 1% van onze begroting inzetten
- Partner culturele programma Dutch Media Week
- Film & Architectuur i.s.m. Filmtheater Hilversum
- Architectuur café met en voor Hilversumse architecten

Bovenlokaal en regionaal – landschap/natuur, infra, wonen, erfgoed, toerisme, energie, klimaat, media

- Stichting Samenwerkende Architectuur Initiatieven
- RO politiek gemeente Hilversum
- CERT: Regionaal cultuur-, educatie- toerisme en erfgoedbeleid
- Erfgoedfestival

Wederkerigheid:

- Kennispartner bij regionetwerken (CERT, MRA, CMK, provincie Noord-Holland)
- Kennisbron voor particuliere vragen over Dudok

(Inter)nationaal – kennis, experiment, verdieping

- Dudoktentoonstellingen: thematische tentoonstellingen rondom Dudok (Dudok als Stedenbouwer, nooit gebouwd/afgebroken Dudok, invloed van Dudok, enz. en ‘jonge’ monumenten (1850-1940) en inventarisatie erfgoed Post65)
 - Profilering Raadhuis en Zonnestraal als wereldberoemde iconen, UNESCO-status waardig
- Wederkerigheid (op voorwaarde van financiering door derden):
- Dudok Onderzoek – kennisontwikkeling oeuvre, (inter-)nationale betekenis en invloed

Doelgroepen

Het DAC zet zich in om verschillende doelgroepen te bereiken:

Burgers: rondleidingen, wandelingen, stadsgesprekken, Dag van de Architectuur, Open Monumentendag, evenementen

Scholieren: speciale programma's in DAC en Raadhuis, Legoworkshop, educatieve programma's.

Cultureel geïnteresseerden: ((licht)rondleidingen Raadhuis, wandelingen, fietstochten en excursies in Hilversum, vaste en tijdelijke tentoonstellingen, stadsgesprekken, Architectuur & Film, Dag van de Architectuur, Open Monumentendag.

Vakgenoten/specialisten: tentoonstellingen, stadsgesprekken, Dag van de Architectuur, Open Monumentendag, rondleidingen, wandelingen en excursies, debatten, architectuur café.

Internationaal: Het DAC ontvangt jaarlijks (groepen) internationale studenten (bouwkunde, architectuur, design) voor rondleidingen 'op maat' uit landen als: Amerika, Australië, Spanje, Italië, Frankrijk, België, Engeland etc.

SWOT Analyse

Sterktes Goede naam opgebouwd Rondleidingen Dudok is een icoon en 'brand' Gevarieerd, actueel en uitdagend programma Betrokken medewerkers Verwerven fondsen voor projecten Netwerk Flexibel inspelen op kansen en uitdagingen	Zwaktes Samenwerkingen oppakken en uitbreiden Kenniscentrum onvoldoende uitgewerkt Online zichtbaarheid Professioneel Educatieprogramma Sponsorwerving
Kansen Anderhalve meter samenleving Ontwikkelingen omgevingsvisie Hilversum Sleutelgebied/MRA Nieuwe samenwerkingen (media, creatieve industrie, architecten en projectontwikkelaars) Ontwikkelingen in culturele veld: erfgoedhuis Kerkvisie, Industrieel erfgoed, Post65 Nieuwe media (VR/AR) Klimaat, energie	Bedreigingen Voortduren van coronamaatregelen Hoge ambities, kleine staf Overlap in doelstellingen en activiteiten met andere spelers mbt architectuur in Hilversum Ruimtegebrek voor bv pop-up tentoonstellingen

3. Strategische thema's 2021-2024

De titel van dit beleidsplan: *Met Dudok de wereld in! Van Dudoks stadslandschap tot virtuele tijdmachine* heeft betrekking op de onderwerpen die nu en in de nabije toekomst relevant lijken. Waar kan het DAC als presentatie-instelling, kennisverspreider en initiator van evenementen een meerwaarde hebben? Welke actuele ruimtelijke vraagstukken spelen er lokaal, regionaal, nationaal waar het DAC op kan inspelen?

De kern van alle activiteiten van het DAC draait om de *kwaliteit van de leefomgeving*. Deze is alom tegenwoordig in het werk van Dudok en speelt daarnaast de hoofdrol in de omgevingsvisie voor het Hilversumse stadslandschap: als tuinstad, als stad omgeven door natuur, als vestigings- en woongebied en economische bron.

Het DAC heeft drie inhoudelijke thema's gekozen die voortkomen uit actuele uitdagingen en die de activiteiten in het meerjarenplan dekken:

Veranderend stadslandschap richt zich op transformerend Hilversum met de Tuinstad van de 21ste eeuw als rode draad. Het tuinstad concept is extra actueel nu mensen door corona meer thuis zijn en hun buitenomgeving opnieuw leren beleven en waarderen. Uitbreiding van het aantal rondleidingen en nieuwe route-wandelingen en fietstochten dragen daaraan bij. Hoe gaat de stad van toekomst er uitzien wanneer de anderhalve meter samenleving permanent zou worden? Hoe ziet de architectuur er dan uit? En hoe moet de stad van de toekomst eruit zien? Hoe gaan we om met het landschap, hoe leven, eten en (ver)bouwen we? Deze vragen staan ook centraal in het Jaar van het Landschap 2021 en vragen in Hilversum op reflectie op de tuinstad, zijn vastgelegde stadsgrens en de betekenis van het omliggende landschap.

Het thema omsluit ook de ambities van Hilversum om als sleutelstad in de MRA extra woningen te bouwen, terwijl de stad begrenst is door beschermde natuur, maar past ook bij de invoering van de omgevingswet die visie op de toekomst en burgerparticipatie bij ruimtelijke ontwikkelingen vraagt. Verandering heeft vele gezichten en betreft ook het herbestemmingsvraagstuk van leegstaande gebouwen zoals kerken (Kerkenvisie) en industrieel erfgoed. Ook de vraag hoe 100 jaar toerisme de stad heeft veranderd is actueel. Daarnaast blijft aandacht relevant voor verduurzaming, ook van monumenten en nieuw erfgoed uit de periode na 1965.

Grensverleggende architectuur

De stad Hilversum had en heeft als exporteur van 20ste-eeuwse architectuur – met vanzelfsprekend een grensverleggend architect en stedenbouwkundige als Dudok als belangrijkste exponent, en als voorbeeld van een 'Tuinstad' - op verschillende plaatsen ter wereld belangrijke invloed gehad. Er wordt gezocht naar de invloed van Dudoks architectonische en stedenbouwkundige opvattingen binnen, maar vooral buiten Hilversum en Nederland en de doorwerking van zijn visie en vormentaal op hedendaagse architecten. Dudoks invloed op buitenlandse architecten heeft op enkele studies na tot nu toe weinig aandacht gekregen. Het thema zal ook meer buitenlandse bezoekers aanspreken. Wat verstonden Dudok en andere stedenbouwkundigen onder het begrip 'tuinstad'? Hoe Dudoks invloed verliep en leidde tot (gedeeltelijke) overname van ideeën en vormentaal is onderwerp van wetenschappelijk onderzoek. Daarbij is voor het DAC de relevantie voor het heden (en wat men er van zou kunnen leren) het uitgangspunt.

Vernieuwende media

Hilversum biedt, als stad van media, creatieve industrie, architecten en projectontwikkelaars unieke kansen om hun creatieve verbeeldingskracht in stelling te brengen en met een combinatie van digitale media nieuwe tentoonstellingsconcepten en belevingswerelden te concipiëren. Experimenten met virtuele reconstructie en verkenning van gebouwde en ongebouwde ontwerpen

met digitale tools leiden vaak tot nieuwe, onverwachte belevingsscenario's en kunnen nieuwe groepen belangstellenden trekken.

Samen met lokale partijen wil het DAC 600 jaar stadsgeschiedenis laten samenkomen in een vierdimensionaal stadsmodel: *de Hilversum Time Machine*. Een in fasen uitbreidbaar model waarin gegevensbronnen worden gecombineerd dat gebruikt kan worden om de historische transformatie zichtbaar te maken en als toetssteen voor nieuwe plannen en ruimtelijke ontwikkelingen.

Meerjarenplan en jaarthema's

De strategische thema's worden nader per jaar uitgewerkt in de programmaonderdelen. Sommige programma's lopen over meerdere jaren. Vanzelfsprekend zal het DAC ook flexibel inspelen op kansen en actualiteiten op het moment dat ze zich voordoen. Voor elk jaar wordt een jaarplan opgesteld terwijl er voor de meeste programmaonderdelen een projectplan beschikbaar komt.

Hieronder volgt een samenvatting:

2021 Thema: **Stadslandschap**: tentoonstellingen *Dudok als Stedenbouwer*, *Dudok by Iwan Baan* en *Nooit gebouwd/afgebroken Dudok*: niet gebouwde ontwerpen in 3D en VR laten beleven: hoe zou het gebouw gevoeld hebben? Wat zou de impact op de omgeving zijn geweest? Reconstructie opent nieuwe kennis en inzichten in de ontwerpen en geeft nieuwe perspectieven en belevingen die Dudok zelf niet heeft kunnen ervaren. Een nieuw publiek kijkt weer met andere ogen naar zijn werk: zijn er destijds kansen gemist?

2021 is ook een jubileumjaar voor Hilversum als toeristenstad: **100 jaar VVV**, voorgestelde herbouw van het VVV-huisje. (i.s.m. Hilversum Marketing, Gemeente Hilversum, Dudok.org, Historische Verenigingen). Het DAC wil zo mogelijk met debat, symposia en stadsgesprekken bijdragen aan de visievorming en begrip.

In het kader van het nationale Jaar van het Landschap wordt (o.a. i.s.m. TUD, GNR, Vrienden van het Gooi, Hilversum Marketing) in het Erfgoed Lab onderzocht welke invloed het toerisme op het stadsbeeld heeft en heeft gehad. Welke aanpassingen zijn gedaan? Wat is er nu nodig? Wat zijn de kansen en wat zouden bedreigingen kunnen zijn?

2022 Thema: **Post65**: tentoonstelling en architectuurgids 1965-2020, verduurzaming door herbestemming van 'jong' erfgoed (1850-1940), bijdragen aan de Religieus Erfgoed Route, maar ook aan de nieuwste erfgoedperiode, Post65 (1965 – 2020) staan centraal. (i.s.m. afdeling Cultureel Erfgoed Gemeente Hilversum, RCE). Om de discussies over deze vaak omstreden onderwerpen te stimuleren zal het DAC o.a. via stadsgesprekken de mogelijkheid geven aan burgers en vakpubliek hun standpunten en visies uit te wisselen. Het DAC kan tevens bijdragen leveren door het organiseren van wandelingen, (fiets)routes of lezingen of lesbrieven te maken over de actuele betekenis van kerken uit de wederopbouwperiode of de waarde van recente architectuur (Post65). De erkenning van waarden van erfgoed, monumenten en het documenteren daarvan, ook in het kader van de omgevingsvisie is immers bepalend voor de toekomstige omgang met stad en architectuur. Het verduurzamen van monumenten – Raadhuis! – vormt een andere, voortdurende uitdaging. De nieuwe architectuurgids met werken van belang uit de nieuwste periode, 1965- 2020 is een kennisbron voor beleidsmakers en burgers.

- 2023** Thema: **Invloed van Dudok**: onderzoek, publicatie en tentoonstelling naar de invloed van Dudok vooral in het buitenland (VS, India, Turkije, Australie, Engeland, België). Aan de hand van architecten die Hilversum bezochten en hun visitekaartjes achterlieten (HNI, DUDO collectie), maar ook via zijn eigen reizen naar het buitenland wordt bekeken wat zij en waarom dan van Dudok overnamen (i.s.m. Joke Reichardt en TUD, Dudok.org e.a.). En: waarom is in de Nederlandse architectuurgeschiedschrijving lange tijd nauwelijks aandacht besteed aan Dudok, maar was de belangstelling voor zijn werk in het buitenland wel voortdurend van belang? Het doel met thema is een groter en internationaler publiek te bereiken.
- 2024** Thema: **600 jaar Hilversum**, Hilversum bestaat in 2021 600 jaar als zelfstandige gemeente. Er wordt toegewerkt naar een overzichtstentoonstelling over 600 jaar Hilversum stedenbouwkundige ontwikkeling. Deze mijlpaal wordt verbonden met actuele stedenbouwkundige vraagstukken in de stad. Een deel wordt verwerkt in de **Hilversum Time Machine**, een 4D stadsmodel van Hilversum (o.a. TUD en HNI, Erfgoed Gemeente Hilversum, Streekarchief, Collectie Hilversum, Beeld en Geluid.) Het model combineert allerlei gegevensbronnen die worden verbonden zodat het kan dienen voor kennisverspreiding en als onderzoeksinstrument. Dit computermodel geeft inzicht in de verschillende tijds- en transformatie-fasen; het hoopt een jonger en vakpubliek te trekken, en zal kunnen worden ingezet als beleidstool en inspiratiemiddel om stadsontwikkelingen (bv omgevingsvisie, MRA-plannen, Spoorzone) zichtbaar en bespreekbaar te maken. Zo kan bv Virtual Reality ingezet worden ten behoeve van inzicht geven in nieuwe plannen in het culturele stedenbouwkundige landschap.

Ambities 2021-2024

In 2024 beoogt het Dudok Architectuur Centrum om:

- Een **kennis- en informatiecentrum** te zijn van lokale, regionale en landelijke betekenis met betrekking tot het oeuvre van Dudok, van architectuur, stedenbouw, monumenten (ruimtelijk erfgoed) en actuele ruimtelijke ontwikkelingen in Hilversum
- Een **herkenbaar profiel** te hebben opgebouwd door altijd het snijvlak van erfgoed, ruimtelijke kwaliteit en (nieuwe) media te zoeken – een unieke combinatie die unieke inzichten kan genereren
- Een **herkenbare, vanzelfsprekende plaats te hebben veroverd** in het ruimtelijk debat in Hilversum en de regio – waarbij bewoners, deskundigen, politiek en bedrijfsleven natuurlijke partners zijn (in wisselende samenstelling en intensiteit) waarbij de kennis van het verleden als inspiratiebron voor de toekomst wordt ingezet
- Een aantrekkelijke partner te zijn voor het **toepassen van innovatieve digitale en virtuele technieken**

Om bovenstaande doelen te bereiken en de strategische thema's uit te kunnen voeren heeft het Dudok Architectuur Centrum ambities geformuleerd, waarbij de ambities worden opgevat als acties:

Presenteren & Inspireren

Rondleidingen

De Raadhuisrondleidingen vormen nog altijd de basisactiviteit van het DAC waarmee een groot deel van de eigen inkomsten worden gegenereerd.

De ambitie is om alle basisscholen in Hilversum een bezoek aan het Raadhuis te laten brengen en om alle medewerkers in het Raadhuis een rondleiding te geven opdat zij met meer kennis het gebouw beter waarderen en gebruiken.

Wandelingen, excursies

De wandelingen zijn zeer populair en kunnen corona-proof met het audiosysteem worden aangeboden. Extra en nieuwe wandelingen worden uitgezet rond actuele- of jaarthema's. Met inzet van nieuwe media worden virtuele tours samengesteld die mensen individueel kunnen lopen/fietsen. Engelstalige versies zullen een breder publiek trekken.

Tentoonstellingen

Het DAC organiseert twee tentoonstellingen per jaar met een thema dat zowel lokaal als landelijk interessant is, op basis van voldoende research en zorgvuldig ontwerp.

Het DAC gaat de mogelijkheden exploreren om de stedenbouwkundige ontwikkeling van Hilversum als combinatie van fysieke collectiematerialen en virtueel model (Hilversum Time Machine) te presenteren in het Raadhuis (Het Raadhuis als huis van de stad).

Actuele ruimtelijke ontwikkelingen en stadsgeschiedenis

De ambitie is het aanbod uit te breiden met kleine, en kortdurende, actuele tentoonstellingen over ruimtelijke ontwikkelingen in Hilversum (pop-up expo's) en stadsgeschiedenis -voor zover er een evidente relevantie is voor architectuur en stedenbouw- in een presentatieruimte binnen of buiten het Raadhuis, bedoeld o.a. voor de burgers van Hilversum.

Programmeren Raadhuisexposities

In opdracht van de Gemeente gaat het DAC de raadhuisgang (van de entree Raadhuis tot de trap naar beneden naar het DAC) programmeren voor exposities van (Hilversumse) kunstenaars. Het DAC zal de gang maximaal de helft van het jaar zelf gebruiken voor tijdelijke tentoonstellingen van fotografen en kunstenaars die verfrissende nieuwe perspectieven op stedenbouw, architectuur, natuur en erfgoed bieden.

Onderzoek

Het DAC zet zelf toegepast onderzoek uit ten behoeve van publicaties en tentoonstellingen, dat over meer jaren loopt zoals bijvoorbeeld naar de invloed van Dudok in binnen – en buitenland. Er wordt geëxperimenteerd met nieuwe media en technologie waarbij lokale ondernemers (zoals vr-makers en 3D ontwikkelaars) betrokken zijn.

Inspireren en Verbinden

Met erfgoedinstellingen (zoals Streekarchief, de bibliotheek, Beeld en Geluid, Museum Hilversum, Historische verenigingen), andere culturele instellingen (lokaal, regionaal en nationaal) gaat het DAC nauwer samenwerken in het organiseren van gezamenlijke activiteiten, bijdragen leveren aan activiteiten van andere organisaties en hen waar relevant meer betrekken bij die van het DAC.

Het DAC wil zich, samen met de gemeente en andere (erfgoed)instellingen, inzetten voor verdere samenwerking in activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en erfgoed, ook op het digitale vlak.

De nauwe samenwerking voor wat collecties betreft met de Collectie Hilversum, de Bibliotheek Hilversum en het Streekarchief wordt gecontinueerd. Het DAC heeft een convenant met Het Nieuwe Instituut in Rotterdam, waar zich o.a. het archief van Dudok bevindt, voor bruiklenen en samenwerking op het gebied van onderzoek en ontsluiting van collecties.

Architectuur en Film, de samenwerking met Filmtheater wordt gecontinueerd, evenals de samenwerking met het Erfgoedfestival.

De start van het Architectuur café is er op gericht voor het DAC partijen zoals project-ontwikkelaars, architecten en leveranciers aan zich te binden.

Voor samenwerking met Hilversum Marketing ligt er een convenant waarin afspraken zijn gemaakt om samen op te trekken in de communicatie maar ook waar mogelijk met betrekking tot activiteiten Dudok en architectuurwandelingen.

Omdat de doelstellingen van het DAC en die van de Hilversum Architectuurprijs (HAP) deels overlappen streeft het DAC naar samenwerking, zodat beide organisaties elkaar kunnen versterken.

Inspireren, Verdiepen & Verbreden

Kenniscentrum

In de missie van het DAC staat dat het een kenniscentrum is voor architectuur, stedenbouw en ruimtelijk erfgoed in Hilversum. Het DAC interpreteert dat als een plek (fysiek en/of digitaal) met landelijke uitstraling waar iedereen (burgers, architecten, historici, journalisten, onderzoekers, ambtenaren, vakgenoten, enz.) toegang tot alle informatiebronnen en kennis en advies over architect WM Dudok, maar ook informatie over andere in Hilversum en regio werkzame architecten en ontwerpers, over monumenten en ander ruimtelijk erfgoed en actuele ruimtelijke ontwikkelingen in Hilversum en de regio kan vinden. Het Kenniscentrum geeft informatie en advies, doet onderzoek

en heeft een belangrijke verwijfsfunctie naar andere instellingen die relevante collecties of informatie beheren. Een bezoeker van de DAC-website zou in principe 'alles' over Dudok moeten vinden en allerlei links over Hilversumse architectuur en stedenbouw, ruimtelijke ontwikkelingen moeten krijgen.

Fysiek kenniscentrum

De vakinhoudelijke expertise bij de medewerkers (Bestuur, bureau, gidsen en vrijwilligers) wordt ingezet om vragen te beantwoorden, adviezen te geven, scholieren, studenten en onderzoekers te begeleiden. Veel vragen komen telefonisch en via de mail binnen. Regelmatig melden studenten uit binnen- en buitenland zich bij het DAC die antwoorden zoeken en onderzoek willen doen.

Het Nieuwe Instituut in Rotterdam beschikt over alle relevante literatuur, maar is ver van Hilversum. Er wordt samengewerkt met de naastgelegen Bibliotheek Hilversum die over een uitgebreide collectie literatuur beschikt, toch blijkt er behoefte aan naslagwerken over Dudok, architectuur en monumenten in Hilversum waarin bezoekers direct na een rondleiding of bezoek aan de tentoonstellingen eea kunnen nazoeken. In plaats van mensen door te moeten verwijzen naar andere instellingen wordt het DAC ingericht met een kleine handbibliotheek, een leestafel en computer voor onderzoek zodat de basisvragen direct kunnen worden beantwoord en het DAC nog beter als ontmoetingscentrum kan fungeren.

Online kenniscentrum/website

De website gaat inhoudelijke informatie over Dudok, architectuur, stedenbouw en monumenten in Hilversum ontsluiten. De structuur van de website wordt hiervoor compleet herzien en omgebouwd. Dubbel werk wordt zoveel mogelijk vermeden. Zo wordt de samenwerking met dudok.org bestendig door verwijzingen vanuit de DAC-site naar inhoudelijke informatie en beeldmateriaal over Dudok, dat via het DAC een duurzame plek krijgt.

De 'verhalen achter de monumenten' die momenteel worden verzameld door Steengoedgooi.nl vormen een laagdrempelige aanvulling op de meer inhoudelijke beschrijvingen van de gebouwen op de DAC-website.

Er komt een overzicht van bronnen en links over Dudok, architectuur, stedenbouw en monumenten in Hilversum. Het DAC heeft zelf geen collectie: het Dudokarchief DUDO, architectenarchieven en architectuurbibliotheek bevinden zich bij Het Nieuwe Instituut in Rotterdam, daarnaast beheren het Streekarchief Gooi en Vecht, de Collectie Hilversum en de Bibliotheek Hilversum ook veel relevant materiaal, zoals kaarten, boeken, prenten, objecten. Naar deze bronnen heeft het DAC een belangrijke verwijfsfunctie als portal voor hoogwaardige informatie over Dudok, architectuur en monumenten in Hilversum.

Educatie

Sinds 2018 zijn er educatieve lessen voor scholen, en komen scholen naar het Raadhuis. De educatieve programma's krijgen vanaf 2020 een professionaliseringslag:

1. *Kijk om je heen, en zie Dudok!* In samenwerking met het bedrijf *Podium, communiceren beleven leren*, wordt een professioneel lesprogramma over Dudok en het Raadhuis voor basisscholen ontwikkeld.
2. *Duidelijk Dudok!* Samen met Stichting Omgevings Educatie zet het DAC lessen op voor scholen gericht op de leefomgeving (met Dudok als uitgangspunt). Deze lessen worden na een pilot uitgerold over andere scholen.

Het DAC richt een Legoruimte voor kinderen in waar workshops over lego of bv gebruik van digitale media gegeven kunnen worden.

Inspireren en Experimenteren

Beleving is belangrijk instrument om kennis en ervaring over te brengen. In vervolg op de succesvolle My Digital Dudok-experience gaat het DAC kleine installaties in samenwerking met studenten maken.

Via een prijsvraag worden VR/AR bedrijven (via o.a. het Fieldlab Virtual Worlds van CLICKNL met een netwerk van ca 60 VR/AR bedrijven, waarvan een deel in Hilversum) gevraagd om oplossingen te bedenken voor virtuele beleving van Dudok, als aanvulling op de echte, fysieke beleving.

Nooit gebouwd/afgebroken Dudok

Niet-uitgevoerde ontwerpen van Dudok worden in 3D gebouwd in het project *Nooit gebouwd /afgebroken Dudok* (i.s.m. Stagiaires UvA, samenwerking TUD). Hoe zouden deze ontwerpen het stadsbeeld hebben bepaald? Wat waren de alternatieven voor de afgebroken werken? Hoe interpreteren we 'kwaliteit' hier ook met het oog op hedendaagse ontwikkelingen?

Hilversum Time Machine

Samen met erfgoedinstellingen (o.a. Beeld en Geluid, Streekarchief Gooi en Vecht, Collectie Hilversum, Historische verenigingen) en 3D ontwikkelaars wordt over een aantal jaren een Hilversum Time Machine gebouwd. De Hilversum Time Machine (HTM) is een 3D computermodel van Hilversum waarin de ontwikkeling van de stad op alle niveaus door de tijd heen is af te lezen. Het fungeert als een lab waarin alternatieve plannen kunnen worden geëxploreerd. Het kan als beleidsinstrument of als educatief project worden ingezet. Beginnend met een basismodel en werken van Dudok wordt de HTM in kleine projecten langzaam uitgebouwd.

Professionaliseren

Interne organisatie

Een van ambities voor de komende jaren is het verder professionaliseren van de interne organisatie. In de eerste helft van 2020 zijn al belangrijke stappen gezet om de administratie, de financiën, en de procedures daarvoor te vereenvoudigen en efficiënter te maken en in te richten als projectenorganisatie.

De statuten worden in 2020 herzien en daaraan gekoppeld wordt een Programmaraad samengesteld van circa 5 personen die 2x per jaar samenkomt als inhoudelijk adviesorgaan van het DAC.

Inzet medewerkers en scholing

Het waarmaken van zoveel mogelijk ambities met een kleine staf is een grote uitdaging. Om de lasten en verantwoordelijkheden te verdelen worden een aantal gidsen of publieksbegeleiders als eerste aanspreekpunt verantwoordelijk voor verschillende taken zoals educatie, de website, social media berichten versturen. Er wordt vaker een beroep gedaan op hun inhoudelijke kennis door hen te vragen te assisteren bij programmaonderdelen.

Met betrekking tot professionalisering van de gidsen en publieksbegeleiders (kennisontwikkeling, overleg, betrokkenheid bij organisatie) is in 2021 o.a. een cursus voorzien op gebied van inhoudelijke bijscholing.

Actualiseren van het winkelaanbod

Actualisering van het winkelaanbod blijkt belangrijk om te voldoen aan de vraag, maar ook om de zichtbaarheid van het DAC te vergroten. Het aanbod aan actuele boeken over Dudok, architectuur en monumenten in Hilversum en regio wordt uitgebreid. Het DAC publiceert zelf ook jaarlijks minstens een boek. Het DAC laat een aantal Dudokproducten produceren, zoals legomodellen van Dudokgebouwen, die bezoekers als souvenir kunnen kopen. Tevens wordt het mogelijk deze boeken en souvenirs via de webshop te kopen.

3. Organisatie

Governance Code Cultuur

Het Dudok Architectuur Centrum volgt de Governance Code Cultuur. Het DAC heeft een onafhankelijk, onbezoldigd, deskundig en effectief bestuur met een duidelijk besturingsmodel en helder geformuleerde verantwoordelijkheden. Het bestuur handelt integer en transparant, met oog voor de belangen van alle betrokkenen (de stakeholders).

De Stichting Dudok Architectuurcentrum is een ANBI
RSIN: 8556.73.175

Adres: Dudokpark 1, 1217 JE Hilversum
info@dudokarchitectuurcentrum.nl

KvK nr 64454649

Bestuur

- Irmgard van Koningsbruggen (voorzitter)
- Luuc Jonker (secretaris)
- Hans Groenhuijsen (penningmeester)
- Dorien Froling (algemeen bestuurslid)
- Kim van Kampen (algemeen bestuurslid)

Bureau

- Patricia Alkhoven, directeur vanaf 1 januari 2020 (0.6 fte)
- Philippine Mochel, operationeel manager (0.6 fte)

Medewerkers

Het DAC beschikt momenteel over een toegewijd en deskundig areaal van 15 gidsen (architectuur-historici en zeer ervaren architectuurgidsen) voor de rondleidingen (Nederlands, Frans, Duits, Engels) in en om het Raadhuis en 15 publieksbegeleiders. Nieuwe publieksbegeleiders en gidsen worden ingewerkt onder supervisie van de operationeel manager waarbij de ervaren gidsen en begeleiders de nieuwelingen op weg helpen. Zij worden op vaardigheden getoetst en voorzien van regelmatig geactualiseerd informatiemateriaal in diverse talen. Bij het ontwikkelen van nieuwe activiteiten wordt gebruik gemaakt van alle kennis binnen de organisatie – van bestuur tot publieksbegeleiders. Medewerkers volgen cursussen en leren van elkaar via werkexcursies.

Gidsen

• Paula van Dijk• Tom Hoevenaars• Bert Huiden• Rici van Kasbergen• Marion Kruisbrink• Marian Leeflang• Iris London• Merlyn Middelweerd• Marga Niederer• Johan Niekerk• Joke Reichardt• Joppe Schaaper• Gerard Schulting• Norman Vervat	• Marian Verweij
	Publieksbegeleiders • Corrie Adriaansen• Willem Jan Doff• Lia van der Geest• Elisabeth Goedhart• Bert Huiden• Marion Kruisbrink• Gerard Kuijper• Judy van Lenteren• Angelique Middelhoff• To van den Muijsenberg• Marga Niederer

- Martha Roes
 - Jessy Winkelman
- Ondersteuning promotie en projecten
 - Berry van den Hoven
 - Meindert Tepper

Communicatie

Bij elke opening van tentoonstelling, aankondigen van Stadsgesprek of boeklancering wordt een **Persbericht** verstuurd dat veelal in de Gooi en Eembode en soms in de Gooi & Eemlander verschijnt. Sinds april 2020 geeft het DAC een **nieuwsbrief** voor externen uit. Deze is cruciaal om de achterban – deze bestaat uit mensen die zich via de website hebben ingeschreven - regelmatig op de hoogte te houden en een overzicht van de activiteiten te geven.

De **website** is nu de belangrijkste bron voor informatieverschaffing. Om inhoud te leveren voor de website en extra verspreidingskanalen werkt het DAC samen met andere partijen (Hilversum Marketing, steengoedgooi.nl).

Social media: twitter, Facebook, LinkedIn

Via het convenant met Hilversum Marketing, die onze activiteiten opneemt in haar nieuwsoverzicht, draagt het DAC bij aan verspreiding van culturele informatie in Hilversum.

Alle communicatieactiviteiten zijn vastgelegd in een communicatieplan (voorzien najaar 2020).

4. Financiën

Het Dudok Architectuur Centrum ontvangt een subsidie van de Gemeente Hilversum voor de basisorganisatie en basisprogrammering. De basissubsidie stelt het DAC in staat invulling te geven aan het principe van wederkerigheid. Met zijn programma draagt het DAC bij aan een groter bewustzijn van de aanwezige ruimtelijke kwaliteit van Hilversum en aan een intensere en ruimere betrokkenheid bij het gesprek over de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente. Structureel partnership met Hilversum City Marketing verbetert de zichtbaarheid van de activiteiten. Daarnaast vraagt het DAC jaarlijks programmasubsidie aan voor specifieke projecten.

Voor projecten zoals tentoonstellingen en publicaties, worden subsidies en fondsen geworven (Stadsfonds, Stimuleringsfonds, Mondriaanfonds, Provincie, bedrijven, gemeenten, provincies enz

De rondleidingen vormen de grootste bron van inkomsten naast de entreegelden voor bezoek aan de tentoonstellingen en deelname aan de activiteiten.

Het DAC streeft er voortdurend naar het ondernemerschap te vergroten: Het ligt in de bedoeling een vriendenvereniging te starten; contributie geeft gratis toegang tot de tentoonstellingen en speciale acties. Daarnaast zullen Sponsors geworven worden o.a. in de bouwwereld voor bv specifieke tentoonstellingen. De sponsors krijgen de keus uit verschillende sponsorpakketten die recht geven op bepaalde voordelen. Het doel is extra structurele inkomsten te verwerven en partijen duurzaam aan het DAC te verbinden opdat de ambities zoals in dit Beleidsplan uiteengezet ook daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden. Om die reden is het DAC ook gestart met de Architectuur & Film avonden en het Architectuur cafe.

Het mogen voeren van de Museumkaart is in gang gezet. De Museumkaart kan voor bezoekers de drempel verlagen, is goed voor de reputatie en verhoogt volgens andere architectuurcentra het bezoekersaantal. Tevens kan het DAC dan meedoen aan allerlei arrangementen en kortingsacties waarmee er meer bezoekers komen en kan het acties van het DAC promoten via kanalen van de Museumkaart.

In 2020 worden alle procedures met betrekking tot financiën en administratieve processen aangescherpt en verbeterd. Het DAC gaat veel meer als projectorganisatie functioneren. Het volgen van de financiën en de aansluiting van begroting op jaarrekening wordt op deze wijze inzichtelijker en meetbaarder.

BIJLAGE

Activiteiten van het Dudok Architectuur Centrum

Hieronder volgt een beschrijving van de activiteiten van het DAC.

Dudok Doen (ontdekken)

- Rondleidingen (regulier en op maat)
- Excursies, folders, gidsen
- Manifestaties
 - Dag van de Architectuur
 - Open Monumentendag
 - Medewerking aan: Dudokfestival, Erfgoedfestival, Iktoon,
- Educatie

Dudok Debat (bijeenkomsten)

- Stadsgesprekken
- Architectuurcafé
- Film & Architectuur

Dudok Data (kennis)

- Tentoonstellingen
- Kenniscentrum, onderzoek en publicaties
- Labs

Dudok Doen

Regulier: rondleidingen, wandelingen

Waarom: bewoners, toeristen, deskundigen kennis laten maken met het meesterwerk van W.M. Dudok en architectuur in Hilversum.

Vorm: Rondleidingen door het Raadhuis. Behalve de reguliere rondleiding langs alle stijlkamers, de Burgerzaal en het exterieur, bieden het DAC ook rondleidingen met een specifieke focus (de restauratie, lokale politiek, de positie in het werk van Dudok, etc) en in verschillende talen (Engels, Frans, Duits). Bij de Lichtroute en de Zonsondergangroute wordt de rondleiding 's avonds gegeven. Ook wandelingen (Bloemenbuurt, Scholenroute en Omroepvilla's en industrieel erfgoed) zijn zeer populair. Voor de komende jaren zal het DAC het aantal talen uitbreiden en meer specifieke formules maken.

Eindresultaat: Groei in aantal deelnemers aan de rondleidingen in het Raadhuis en wandelingen.

Partners: Zonnestraal, Beeld en Geluid, gemeente Hilversum

Rondleidingen op maat

Wat: Het DAC verzorgt doorlopend rondleidingen voor binnen- en buitenlandse groepen van over de hele wereld.

Waarom: Hilversum heeft veel te bieden aan vakpubliek, geïnteresseerden en binnenlandse, maar ook buitenlandse toeristen. Buitenlandse groepen zijn tot nu toe vrijwel altijd architecten of universitaire en academische studenten. *Vorm:* Engelstalige website, (meertalige) programma's op maat

Eindresultaat: aantrekken van toeristen en deskundigen uit het buitenland, verbreden van het bestaande programma met nieuwe excursies o.a. in het kader omgevingswet en MRA.

Partners: MRA, VVV, World Architecture Festival (eenmalig), buitenlandse universiteiten

Excursies, folders, gidsen

Wat: Wandelingen en fietstochten door de stad

Waarom: Op dit moment organiseert het DAC een aantal wandelingen, zoals de Omroepgeschiedenis 1900-2018, de Bloemenbuurt (1917), Scholenroute en de Klankbankjesroute langs de stadsrand. De komende jaren wil het DAC meer routes en online fietstours aanbieden.

In 2022: Publicatie geactualiseerde heruitgave van de (momenteel uitverkochte) architectuurgids van Hilversum, 1915-2025

Vorm: Excursies met gids of met folder voor wie de route zelfstandig wil lopen of via de app.

Eindresultaat: Kennis over Hilversumse architectuur en stedenbouw verspreiden, ontsluiten verhalen in Hilversum

Partners: gemeente Hilversum, historische verenigingen, Fietsgilde, Hilversum Marketing.

Manifestaties

Dag van de Architectuur

Wat: Elk jaar is er een landelijk thema, de dag vindt plaats op de derde zaterdag van juni.

Waarom: Het DAC was in 2019 de initiatiefnemer van de Stichting Lokale Architectuur Initiatieven die de samenwerking rondom thema en publiciteit voor Dag van de Architectuur organiseert. Doel is om landelijke publiciteit te genereren rondom de Dag van de Architectuur en om de strategische mogelijkheden van architectuurcentra als landelijk netwerk te gebruiken.

De Dag van de Architectuur gaat over de combinatie van programma's voor een breed publiek en vakpubliek, van lokaal tot Europese schaal, en van geschiedenis tot toekomst. In 2020 was het thema: Publieke Zaak. In verband met de Coronacrisis richtte het aangepaste programma van het DAC zich op Groen en Water en bracht de betekenis van vijverpartijen in en rond Hilversum in beeld via een film en een fietstour. De film is op 20 juni gelanceerd en sluit aan bij het thema tuinstad van de 21e eeuw en de actuele wateropgave.

Vorm: een combinatie van tentoonstelling, film, debatten, excursies, lezingen, studentenonderzoek.

Eindresultaat: gevarieerd en inhoudelijk goed onderbouwde, originele kijk op architectuur/stedenbouw, cultureel erfgoed, landschap en de toekomst.

Partners: Media Perspectives, Media Monks, Stadsfonds, lokale partners, HKU, Hogeschool Utrecht, architectuurhistorici, ontwerpers, architecten, kunstenaars en vele anderen.

Open Monumenten Dag

Wat: Erfgoed beleven en ontwikkelen. Sinds 1975 zijn tal van monumenten jaarlijks opengesteld voor publiek. In Europees verband werd in 2019 het thema "Plekken van Plezier" gekozen. In 2020 is het thema "Leermonument", gericht op plekken voor onderwijs, leren, ontdekken: scholen, religieus (herbestemd) erfgoed en groene monumenten staan centraal.

Waarom: Monumenten, ruimtelijk erfgoed, zijn geen geïsoleerde museumstukken, maar onderdeel van een levende en zich ontwikkelende stad, waaraan mensen betekenis en verhalen toevoegen, via kennis en beleving van hun buitenkant (exterieur in de openbare ruimte) en hun binnenkant (werk-, wooncultuur).

Vorm: Naast taal en beeld zet het DAC ook muziek, dans en theater in om de betekenissen van het monument zichtbaar en beleefbaar te maken. Daarnaast organiseert het DAC de openstelling van recent gerestaureerde (woonhuis)monumenten voor publiek, in samenwerking met de eigenaren.

Eindresultaat: groter publieksbereik en meer kennis bij inwoners over erfgoed en ruimtelijke cultuurhistorie

Partners: Albertus Perk, Hilversum Pas op, Globe Muziek Centrum, MCO, Dudok Festival, gemeente Hilversum en vele anderen

Medewerking aan andere manifestaties zoals Dudokfestival, Erfgoedfestival, Iktoon, Opening Cultureel Seizoen

Educatie: Dudok en Leefomgeving, Dudok en het Raadhuis

Wat: Het DAC participeert in regionale en lokale netwerken, zoals Stichting Omgevingseducatie, Cultuur met Kwaliteit en het CERT-programma. Het DAC heeft een ruim programma op het gebied van de scholen van Dudok, omgevingseducatie en rondleidingen 'op maat'. In samenwerking met Podium (Utrecht), wordt in 2020 een professioneel lesprogramma een leerlijn voor docenten op Dudok-scholen opgezet over Dudok en het Raadhuis: *Duidelijk Dudok!*

Een tweede ontwikkelingslijn is het aanhaken bij thema's zoals duurzaamheid, klimaat, energie en leefomgeving. Deze krijgt vorm in het Educatiepunt Architectuur en Erfgoed. Het DAC werkt hiervoor samen met Stichting Omgevingseducatie waar lessen voor scholen worden opgezet gericht op de leefomgeving: *Kijk om je heen: en zie Dudok!*

Waarom: Het DAC streeft ernaar dat alle Hilversumse scholieren tenminste één keer in hun schoolloopbaan een bezoek aan het Raadhuis hebben gebracht en over zijn bouwgeschiedenis en betekenis voor het stadsbeeld hebben gehoord.

Vorm: Rondleiding, les(brief), workshops, rondleidingen, spel

Eindresultaat: Meer kennis bij basisschoolleerlingen en hun docenten over hun directe leefomgeving, beter aansluitend op het algemene lesprogramma dat scholen moeten aanbieden

Partners: Cultuureducatie Gooi- en Vechtstreek, Stichting Omgevingseducatie Gooi en Vecht en Stichting Leerplan Ontwikkeling, Hilversumse basisscholen, Bibliotheek Hilversum, IMC Basisscholen, LEGO, Podium (Utrecht)

Dudok Debat

Stadsgesprekken

Wat: Stadsgesprekken zijn bijeenkomsten voor een breed, lokaal publiek, waarbij ontwikkelingen in Hilversum worden gerelateerd aan ontwikkelingen elders in het land, dan wel aan Hilversumse actualiteiten (zoals de Omgevingsvisie, MRA en de 10.000 woningen, duurzaam bouwen met lokale bouwmaterialen). Het is een gesprek, geen 'informatieavond'. Het uitwisselen van standpunten en visies staat centraal.

Waarom: Ervaring heeft geleerd dat de gemeente zelf al veel organiseert in het kader van informatievoorziening en dat veel actuele ontwikkelingen ook aan bod komen via de Hilversumse Architectuur Prijs, Santbergen, Albertus Perk en diverse anderen. Daarom verbreedt het DAC de focus naar meer verdiepende, verkennende avonden die niet per se een actualiteit als wel achtergronden en prikkelende perspectieven rond een belangrijk thema voor de ruimte in Hilversum aan de orde stellen.

Eindresultaat: Inhoudelijke verkenningen van de ruimtelijke ontwikkelingen in de regio en welke kansen daar liggen voor Hilversum als Tuinstad van de 21e eeuw, duurzaamheid, inclusiviteit enz.

Partners: lokale architectuurcentra, MRA, HU, architecten, architectuurhistorici, politici, beleidsmakers, woningcorporaties, ontwikkelaars en vele anderen.

Architectuur café

Wat: Een architectuur café waar na een korte inspirerende presentatie door architect/aannemer/projectontwikkelaar/historicus/wetenschapper over architectuur, stedenbouw of erfgoed in Hilversum, regio of landelijk op informele wijze met elkaar geborrelt en gesproken kan worden. Eventueel in combinatie met Stadsgesprek, film of andere activiteit.

Waarom: Door architecten, projectontwikkelaars en historici bij elkaar te brengen in een netwerk waar zij kennisnemen van elkaars werk en inspiratie kunnen opdoen.

Partners: architecten, aannemers, projectontwikkelaars, ambtenaren, geïnteresseerde burgers

Film & Architectuur

Wat: Film en Architectuuravonden worden in samenwerking met het Filmtheater Hilversum georganiseerd, waarin een architecturaanbieder een film sponsort en zelf 25 relaties uitnodigt. De overige 35 kaartjes gaan in de algemene verkoop bij het Filmtheater. In 2019 waren dat Dudok Wonen (Harro Zanting), Kastanje Vastgoed (Kim van Kampen) en architect Frank Roodbeen.

Waarom: informeel bij elkaar brengen van geïnteresseerden en spreken over thema's in de film

Partners: architecten, historici, historische verenigingen, geïnteresseerde burgers

Dudok Data

Tentoonstellingen

Vaste tentoonstelling "Leven en Werken van W.M. Dudok"

De vaste tentoonstelling toont in het souterrain van het Raadhuis een overzicht en film met beelden van het leven en werk van Dudok. De tentoonstelling geeft een mooie introductie op de architect en de rondleidingen door het Raadhuis.

Verder is er een Dudok experience "My Digital Dudok" (gemaakt in 2019 door studenten HvA) die het verhaal over de architect en zijn werk in bewegend beeld, sprekend woord en met muziek vertelt.

Tijdelijke tentoonstellingen

Het DAC maakt twee tentoonstellingen per jaar met een thema dat zowel lokaal als landelijk interessant is, op basis van voldoende research en zorgvuldig ontwerp. Het Meerjarenplan 2021 – 2024 voorziet:

- *Dudok als stedenbouwkundige (2020-2021)*
- *Dudok by Iwan Baan (2020-2021)*

- *Nooit gebouwd/afgebroken Dudok (2021)*
- *100 jaar VVV in Hilversum (2021/2022)*
- *Post65 architectuur in Hilversum (2022)*
- *Dudok Exploded. In het brein van de architect (2022/2023)*
- *Invloed van Dudok (2023) Nationale en Internationale invloed*
- *Hilversum Time machine (2024): een 4D interactief model van Hilversum, Dudo.*
- *100 jaar Hilversum (2024)*

Voor kortdurende, actuele pop-up expo's over ruimtelijke ontwikkelingen en stadsgeschiedenis gaat het DAC op zoek naar passende presentatieruimte binnen of buiten het Raadhuis.

Kenniscentrum en Onderzoek

Het DAC is een plek (fysiek en/of digitaal) met landelijke uitstraling waar iedereen (burgers, architecten, historici, journalisten, onderzoekers, ambtenaren, enz.) toegang tot alle informatiebronnen, kennis en advies over architect WM Dudok, maar ook informatie over andere in Hilversum en regio werkzame architecten en ontwerpers, over monumenten en ander ruimtelijk erfgoed, actuele ruimtelijke ontwikkelingen in Hilversum en de regio kan vinden.

Het grootste deel van 'de collectie Dudok' bestaat uit gebouwen en wijken in Hilversum, de rest van Nederland (o.a. Velsen, Den Haag, Rotterdam) en enkele werken in het buitenland (o.a. Frankrijk, India, Tunesie, Turkije). De archiefcollectie over Dudok (DUDO) bevindt zich in het Nieuwe Instituut in Rotterdam. Maar ook in de Collectie Hilversum en bij het Streekarchief Gooi en Vecht bevinden zich plattegronden, tekeningen en ander relevant materiaal.

Het Kenniscentrum geeft informatie en advies, doet onderzoek en heeft een belangrijke verwijsfunctie naar andere instellingen die relevante collecties of informatie beheren. Een bezoeker van de website zou in principe 'alles' over Dudok moeten vinden en relevante links over Hilversum architectuur, stedenbouw, stedenbouw, nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen enz. moeten krijgen.

Het DAC zet zelf toegepast onderzoek uit en stimuleert het gebruik van nieuwe media, zo mogelijk in labs in samenwerking met lokale creatieve bedrijven en samen met studenten.

Daarnaast geeft het DAC jaarlijks minimaal een architectuurboek uit met nieuwe inzichten over Dudok of aanverwante historische of actuele onderwerpen. (2019 *Wonderlijkheden en Wonderments*, 2020 *Dudok by Iwan Baan*). Voorzien zijn: geactualiseerde heruitgave Raadhuis (Verloren), een Architectuurgids 1965-2020 (NAI010), Invloed van Dudok (NAI010), 600 jaar Hilversum (Verloren).

Labs

In de 'regio labs' en Dudok Labs worden experimenten gedaan in workshops o.a. samen met studenten, naar creatieve mogelijkheden voor architectuur, erfgoed en toerisme, duurzaam bouwen enz.